

ԿՐԹՆԱԿԱՆ

ՆՈՐ ԿԻՒՐԱԿԷ

Նոր Կիրակի է այսօր: Մեր Տիրոջ Յա-
րութեան շնորհիւ խորհրդականօրէն բոլոր
մարդերու նորոգութեան օրը: Բայց ոմանք
կրնան ըսել. երէկ աշխարհ ինչքան որ
տխուր էր, այսօր նոյնքան տխուր է. նոյն
քան խոռոմի կնիքը մարդիկ այսօր, որքան երէկ.
Ինչքան վատ էր վիճակը երէկ, նոյնպէս է
նաեւ այսօր: Այն որ երէկ հիւանդ էր, այսօր
դարձեալ հիւանդ է, և թերեւ քիչ մը ա-
ւելի: Վերջապէս, այն որ երէկ աշխարհի
զանազան մտահոգութիւններով բեռնաւոր-
ուած էր, այսօր նոյն բեռներու ներքեւ կը
կրկնէ: Քանի օրերը կ'անցնին, այնքան ա-
ւելի կը հիւնանք, մինչև հասնի մահը և
վերջ մը դնէ ամէն բանի: Ուրեմն, ո՞ւր է
նորութիւնը Նոր Կիրակիի:

Ձայդ կրնանք տեսնել միայն՝ երբ թա-
փանցենք անոր ներքին խորհուրդին: Երբ
կ'ուզենք հեռանալ բոլոր տառապագին
այդ վիճակներէն, հնութիւններէն, խոռ-
վութիւններէն, հասնելու համար գեղեցիկ
և կատարեալ բաներու իրագործման՝ ցան-
կալով յաւիտեանպէս նորոգուող նոր վի-
ճակի՝ մեր հոգիին մէջ արդէն իսկ կը սկսի
նորոգութիւնը: Եւ մեր Տէրը Յիսուս եկաւ
աշխարհ դարձան տանելու համար մեր հնու-
թեան հիւանդութեան, մեր մարմնի հին-
նալուսն հակառակ՝ նորոգելու համար մեր
հոգիին:

Քրիստոնէութեան, մարդկութեան, աշ-
խարհի, ինչպէս նաեւ ամէն մէկ մարդու նո-
րոգութեան տօնն է այսօր, որովհետեւ նոր
մարդկութեան սկզբնաւորութեան յիշատակն
է այսօր: Այդ պատճառով այս առաւօտ-
եան Աւետարանը կ'ըսէ. «Բանը սկիզբէն
էր և Աստուծոյ քովն էր: Եւ մարմին եղաւ
և բնակեցաւ մեր մէջ ու Անոր փառքը տե-
սանք, ի շնորհով և ճշմարտութեամբ»:

Բան բառը չէ կարելի աշխարհաբար
ընդունի թարգմանել. բան կը նշանակէ բա-
նականութիւն, կը նշանակէ նաեւ խօսք,
թարգմանութիւնն է յունարէն λόγος բառին:

Թէև բառին աշխարհաբարը չունինք, բայց
իր գրաբար ձևով ալ ամենուն ծանօթ է
ան: Սկիզբէն էր իմաստութիւնը, կ'ըսէ
նաեւ Հին Կտակարանը: Աստուծոյ քովն էր
Բանը և Բանը մարմին եղաւ և մեր մէջ
բնակեցաւ: Քրիստոնէական կրօնի կեդրո-
նական գաղափարն է որ կը յայտնէ Աւե-
տարանիչը: Օրինակները միշտ թերի են.
Իրականութիւնը չեն կրնար բացատրել.
այնուհանդերձ, մեր մարդկային տկար միտ-
քը միշտ օրինակներու պէտք ունի: Ի՞նչ
կը նշանակէ Բանը մարմին եղաւ: Մտածե-
ցէք պահ մը երաժիշտի մը մասին, որուն
հոգիին մէջ զգացումներ կը յառնեն, եղա-
նակ մը կը յղանայ ու տակաւ առ տակաւ
այդ զգացումները իրենց նրբութիւններով
ձև, կերպարանք կը ստանան, կը դասաւոր-
ուին, մարմին կ'ըլլան: Որչափ ատեն որ
այդ երաժիշտը բան մը չէ գրած, երաժշ-
տական գրանշը, ըսենք, իր հոգիին մէջ
ծածուկ կը մնայ: Բայց երբ արտադրէ,
երբ իր յղացումը իրագործէ, այն ատեն
երաժիշտին հոգիին մէջ ծածուկ գոյութիւն
ունեցող բանը մարմին կ'առնէ, երաժշտա-
կան բանը մարմին կ'առնէ, մանաւանդ երբ
նուագախումբը նուագէ անոր գործը և գոր-
ծիքներու միջոցաւ փոխադրէ մեր մէջ:

Կամ պահ մը երեւակայեցէք ճարտա-
րապետ մը որուն ապսպրանք մը կը տրուի
չէնք մը շինելու: Ծարտարապետը երկար
ատեն իր մտքին մէջ կը յղանայ շէնքը և
երբ ժամանակը գայ՝ իր մտքին մէջ ծած-
կաբար գոյութիւն ունեցող բանը, մտա-
ծումէն դէպի կառուցում կ'երթայ և մար-
մին կ'առնէ:

Կը կրկնեմ, որ օրինակները միշտ թերի
են. այնուհանդերձ անոնք կ'օգնեն մեզի՝
աւելի գիւրի կերպով ըմբռնելու իրողու-
թիւնները:

Աստուծոյ Բանը, իմաստութիւնը, Ս.
Երրորդութեան երկրորդ դէմքը, մարմին
առաւ Քրիստոսով և մեր մէջ բնակեցաւ:
Վասնզի մեր Տիրոջ Յիսուսի Քրիստոսի մէջ
Աստուծոյ էութիւնը յայտնուեցաւ, երեւ-
ցաւ մեզի, գործեց և ի վերջոյ նորոգեց
գիւղ իր Յարութեամբը: Ինչպէս որ երա-
ժիշտին ներքին փառքը կ'արտայայտուի
երբ իրագործէ իր յղացումը, որ կը թանձ-
րանայ և լսելի կը լինի նուագին միջոցաւ,
այնպէս ալ շատ աւելի խորունկ, լայն, յա-

*Բարդ՝ խոսուած Ս. Յակոբեանց Մայր Տաճարին մէջ
Ամեն. Պատիւաբէ Սրբազան Հօր կողմէ Կրկնապատկի:

ւիտենական իմաստով մը Քրիստոսի մէջ կը տեսնենք Աստուծոյ փառքը, այսինքն, Աստուծոյ ներքին էութեան փառքը: «Եւ տեսաք զփառս նորա»։ Կ'ըսէ Աւետարանիչը: Մեծ է այդ փառքը, անճառելի, լի շնորհօք և ճշմարտութեամբ: Բայց մեր խռովեալ ու տագնապալի աշխարհին մէջ կը նայինք մեր շուրջը և կը հարցնենք յաճախ. ո՞ր է Աստուծոյ փառքը, կ'ուզենք տեսնել զայն, ինչպէս երբեմն տեսան ճշմարիտ քրիստոնեաներ: Առաքեալները՝ տեսնան այդ փառքը, երանութեան Աղբիւրը. կ'ուզենք նաև մենք տեսնել զայն: Կ'ուզենք անկեղծօրէն:

Երջանիկ օր մը մեր ժողովուրդը տեսաւ այդ Փառքը, շատ մը այլ ժողովուրդներէն առաջ: Տեսաւ երկինքը բացուած և Միածինը որ կ'իջնէր իր Սուրբ Եկեղեցին հաստատելու Հայաստանի հողին վրայ: Ինչ որ տեսաւ խորհրդական կերպով, մեր հաւատոյ Հայրը Ս. Լուսաւորիչ՝ Փառքն էր Յիսուսին ու մեր ժողովուրդը հակառակ իր տառապանքին, իր չարչարանքին, Փառքին լոյսով կրցաւ լուսաւորել իր կեանքի ճանապարհը ու ապրիլ: Մեր պատմութեան մէջ այդ Փառաւեստութեան ապացոյցները բազմաթիւ են և երկար: Դուք ինքնին կրնաք զայն գտնել մեր Եկեղեցւոյ և ժողովուրդի պատմութեան մէջ:

×

Նոր կ'իւրակէ կ'ըսենք ու նորոգութեան մասին կը խօսինք: Իսկ ճշմարիտ նորոգումը ներքին, հոգեկան է: Հոգեկան նորոգութեամբ է որ պիտի կարողանանք մեր հոգիէն լոյս ճառագայթել: Քրիստոնէական նորոգութեամբ լուսաւորուած մարդուն հոգին՝ ոչ մէկ բան կրնայ դուրսէն մթնցնել: Մեր մարմինը մահկանացու է. բայց մարմնի մահը իր նշանակութիւնը կը կորսնցնէ, երբ Յիսուս ներքին նորոգութեամբ մեր հոգիին համար յաւիտենական կեանք կ'ապահովէ:

Այդ նորոգութեան այսօր յիշատակն է: Ու եւ քրիստոնեայ որ Եկեղեցի կուզայ, կը Տեսնազարէ ինքզինքը, կ'աղօթէ հոգեով և ճշմարտութեամբ, Ս. Սեղանէն կը հաղորդուի Տիրոջ մարմնոյն և արեան՝ պիտի նորոգուի և պիտի կրնայ տեսնել այն Փառքը որ մեզի յայտնուեցաւ Աստուծոյ Բանով, Յիսուս Քրիստոսով:

Ե Կ Ե Ղ Ե Յ Ի

Երբ գետնէն քար մը առնուի և կոփուի և դրուի շէնքի մը մէջ, այդ քարը կորուսալ փրկուած կ'ըլլայ և հետեւաբար՝ այդու իսկ կապուած կ'ըլլայ շէնքին նպատակին և Ամբողջութեան: Որչափ ատեն որ քարը կը մնայ առանձինն, ինք իր մէջ և ինք իրեն համար ու չի բերուիր շէնքի մը Ամբողջութեանը ծառայելու, և անոր նպատակին մասնակցելու, այդ քարը՝ այդքան ատեն կը մնայ կորսուած:

Շէնքը՝ Աստուծոյ Արքայութիւնն է, Մարդերը՝ այդ շէնքին համար քարերն են: Մարդերը կը փրկուին՝ երբ կապուին Շէնքի նպատակին և Ամբողջութեան: Ահա թէ ինչու ըսուած է «Խնդրեցէք նախ քարքայութիւնն Աստուծոյ»:

Շէնքը կը շինուի Օրէնքով:

Շէնքը Աստուծոյ Օրէնքով շինուած Եկեղեցին է: Աստուծոյ Օրէնքը՝ Աստուծոյ յայտնած Կամքն է, որուն պարտի հնազանդիւ, պէտք է հնազանդի ամէն մարդ, որով միմիայն կ'երաշխաւորուի փրկութիւնը: Քարը կը փրկուի միմիայն հնազանդելով ճարտարապետի Օրէնքին և այդ Օրէնքը իր կամքն է:

Աստուծոյ Թագաւորութիւնը եւ իր կամքը մէկ կողմէ, և Թագաւորութիւնն ու կամքը արտայայտող պատմութեան մէջ առարկայացած Եկեղեցին միւս կողմէ, երկու աշխարհներ են՝ որոնք սակայն իրարու մէջ ներթափանցիկ են, ինչպէս ներթափանցիկ են «Հոգին և Նիւթ», «մարմինն և հոգին»:

Աստուծոյ Թագաւորութիւնը հոն է՝ ուր Աստուծոյ կամքը կ'իշխէ մարդուն կամքին վրայ և իր Գահը դրած է անոր սրտին մէջ: Զուտ հոգևոր գործ մը և խնդիր մըն է որ չի կրնար ենթարկուիլ մարդուն դատողութեան կամ դատաստանին. քանի որ մարդը կրնայ դատաստան ընել միայն այն բանի մասին՝ որ յայտնուած է երեւոյթի կերպարանքին տակ. Աստուծոյ Կամքն աշխարհի մէջ, Աստուած միմիայն գիտէ թէ՛ ով իրեն համար ընդունելի է և ոչ թէ մարդը ինք:

Երբ մէկը ամբողջութեամբ իր կամքը ենթարկէ Աստուծոյ կամքին և սիրէ իր